

det er tilladt, hvorledes de da have at forholde sig, for ikke at støde an mod Krigslovene. Det er mig nemlig ikke klart, hvis de have Lov til at henvende sig til Rigsdagen med Andragender, hvorledes de skulde kunne forfatte et saadant Andragende uden at samles, og da der netop i den vedkommende Dom er anført som Motiv, at de have været samlede for at forfatte Andragendet, vil jeg spørge, om den Frihed, som Grundloven hjemler Statsborgerne til at holde Forsamlinger, ikke, idetmindste med visse Indskrænkninger, gjælder for de Militaire. Ligeledes troer jeg, det er af største Vigtighed at faae at vide, hvad jeg ogsaa vil bede den ærede Krigsminister at meddele Thinget Oplysning om, hvorledes de Underordnede have at forholde sig, naar de ville indgive et Andragende enten til Krigsministeren eller til Hvemsomhelst, hvorpaa de behøve deres Foresattes Paategning, og disse nægte at meddele denne (Hør!), eller om disse ere pligtige at meddele en saadan Paategning.

I Genhold til disse Betragtninger er det, at jeg har tilladt mig at stille følgende Forespørgsel til Krigsministeren: „Er det stridende mod Krigsloven, at garnisonerende Mandskab henvender sig til en Folkethingsmand med en deres Stilling oplysende skriftlig Forestilling til hans Underretning?“

Jeg turde maaskee endnu tilføie, men jeg har ikke nogen anden Hjemmel derfor end hvad man har fortalt mig, at der i Aarhuus er skeet noget Eignende, som det her i Byen Paaserede, idet nemlig nogle Undercorporaler af det der garnisonerende Regiment skulle være blevne dømt, fordi de have henvendt sig til Krigsministeriet med et Andragende om en Forkortelse i deres Tjenestetid, uagtet de ikke kunde faae det til at gaae igjennem deres Foresatte. Da dette ikke er Noget, som hører ind under den foreliggende Sag, beroer det jo paa den ærede Krigsminister, om han vil meddele Thinget Noget desangaaende.

Krigsministeren: I Anledning af den saaledes stillede Interpellation skal jeg først have den Ære at bemærke, at jeg naturligvis ikke kan gaae ind paa Andet, end hvad selve Forespørgselen indeholder, idet de forskjellige

Udpunkter, der ere trukne ind under samme, maae, hvis de skulde ønskes besvarede, gjøres til Gjenstand for en særlig Interpellation. Forespørgselen er imidlertid holdt saa almindelig, at der intet bestemt Svar vil kunne gives paa samme. Den Fremstilling, den omhandler, kan nemlig vel tænkes saaledes, at den bliver aldeles lovlig, og at der fra Tjenesteforholdets Side Intet kan være til Hinder for, at den gives; idet der ved Bedømmelsen af det omspurgte Forholds Tilladelighed kommer forskellige Momenter i Betragtning, nemlig foruden Fremstillingens Gjenstand, dens Indhold, den Hensigt, hvori den meddeles, ligesom ogsaa den Maade, hvorpaa der gaaes frem ved samme, samt den Form, hvorunder den fremtræder. Deels kan nemlig selve Fremstillingen være saavel tilladelig som utilladelig, deels kan ogsaa selve den tilladelige Fremstilling paadrage Straffeanvar, naar de andre Momenter støde an mod den militaire Lovgivning. Først i det concrete Tilfælde vil det kunne bedømmes, af hvad Bessaffenhed Forholdet er, men i saa Tilfælde er det vedkommende Domstol, navnlig Krigsretten, som vil have at undersøge og paakende Spørgsmaalet. Det er klart, at jeg ikke her kan gaae ind paa en juridisk Fortolkning; det er klart, at, selv om det concrete Tilfælde forelaa, maatte dets Afgjørelse være forbeholdt Domstolene, ikke den administrative Myndighed. Det er enhver Statsborgers Pligt at kjende Lovene; det antages, at han kjender dem, og forgaaer han sig mod dem, bliver han straffskyldig. Saaledes ogsaa med de Militaire; det er enhver Militairs Pligt at kjende de militaire Love, og, hvorledes de i et givet Tilfælde skulle fortolkes, vil, som sagt, være at afgjøre af de militaire Domstole. Der er imidlertid draget særlig Omsorg for, at de Militaire blive bekjendte med den militaire Lovgivning, idetmindste de væsentligste Dele af samme, som indeholdes i de saakaldte Krigsartikler, idet det udtrykkelig er befaleet, at Krigsartiklerne skulle oplæses ved Lønningsparaderne og ved andre passende Leiligheder. Da nu Lønning uddeles hver 5te Dag, finde saadanne Oplæsninger meget hyppigt Sted vel ikke af samtlige Krigsartikler, men dog